

Infix Operaatorid I

- Infix operaatorid (näiteks +) ja tüübid (näiteks ->) kirjutatakse argumentide vahele, mitte argumentide ette.
  - Näiteks: `5 + 2`, `2*pi*r^2`, `Float -> Int`
- Infixoperaatori kasutamiseks prefix-vormis tuleb see panna sulgudesse. Näiteks: `3 + 4 == (+) 3 4`

- Infixoperaatoreid saab ise juurde defineerida:

```
| (⓪) :: Int -> Int -> Int
| x ⓪ y = 2*x+y
```

või

```
| (⓪) :: Int -> Int -> Int
| (⓪) x y = 2*x+y
```

- Mõni kord eeldame, et funktsioonirakendused on prefixsed.

Infix Operaatorid II

- Infixoperaatoril on prioriteet (i.k. precedence)
  - Näiteks: $3*4+5 == (3*4)+5$, kuna $*$ on tasemel 7 ja $+$ tasemel 6
- Infixoperaatoril võib olla assotsiatiivsus
  - näiteks, $2**3**4 == 2**(3**4)$, $2 - 3 - 4 == (2-3)-4$
- Neid seatakse nn. fixity deklaratsioonidega:

```
infixl 7 *
infixl 6 +
infixl 6 -
infixr 8 **
```
- Fixity-deklaratsioone saab vaadata ghci abil:
  - Näiteks käsuga “:i (+)”
- Prefix-operaatoreid saab rakendada infix-selt tagurpidi-ülakomade (`) vahel
  - Näiteks: $5 \text{ `div` } 2$

Eeldefineeritud operaatorite fixity (Haskell 98)

Prec- edence	Left associative operators	Non-associative operators	Right associative operators
9	!!		.
8			^, ^^, **
7	*, /, 'div', 'mod', 'rem', 'quot'		
6	+, -		
5			:, ++
4		==, /=, <, <=, >, >=, 'elem', 'notElem'	
3			&&
2			
1	>>, >>=		
0			\$, \$!, 'seq'

(Funktsioonirakenduse *pretsedence* on 10.)

Ennikud ja *Unit* tüüp

Olemasolevatest tüüpidest saab luua paare ja muid ennikuid:

- `(1, 'a')`, `((1.1, 8, 'x'), False)`
- enniku tüüp konstrueeritakse komponentide tüüpidest
`(1, 'a') :: (Int, Char)`
- paarides olevat info saab kätte mustrisobitusega:

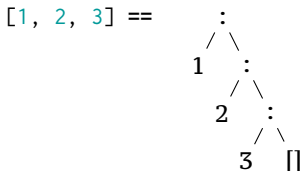
```
f :: (Int, Char, String) -> Int  
f (x,c,ys) = x + 1
```

Kõige triviaalsem väärtus Haskellis on `()`.

- Selle tüüp on samuti `()` ehk `() :: ()`
- Kasutatakse juhtudel, kui pole vaja informatsiooni edastada.
- Paljudes keeltes kasutatakse tüüpi `void`

Järjendid e. listid

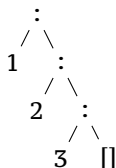
- Järjendi tüübiks on “[a]”, kus “a” on järjendi elementide tüüp.
  - Näiteks: [Int], [Char], [[Float]]
- Järjendeid saab kirjutada nii (tüüpide kirjutamine vabatahtlik):
  - [1, 2, 3] :: [Int], [3] :: [Int], [] :: [Int]
  - [True, False, False] :: [Bool], [False] :: [Bool], [] :: [Bool]
- Haskelli listid on arvuti mälus esindatud puudena:

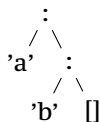
- Järjendi loomiseks on kaks konstruktorit, mis vastavad (list-tüüpi) puu tippudele.
  - [] :: [a]
  - (:) :: a -> [a] -> [a]
  - Näide: [3,2,1] == 3 : 2 : 1 : []

Listi näited

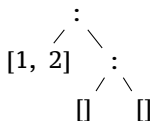
[1, 2, 3] =

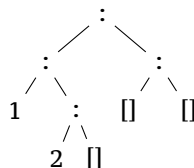
['a', 'b'] =

[[1, 2], []] =

=

Järjendi e. listid

- Konstrueerimise vastand on mustrisobitus. Nii saame vaadata, millise konstruktoriga antud väärtus loodi.

```
length []      = 0
length (x:xs) = 1 + length xs
```

või

```
length xs =
  case xs of
    []      -> 0
    (x:xs) -> 1 + length xs
```

- Mustreid sobitatakse "ülevalt all", kuni esimese sobiva leidmiseni!
- Arvutuskäik:

```
length [1,2,3]
== length (1 : (2 : (3 : [])))
==> 1 + length (2 : (3 : []))
==> 1 + (1 + length (3 : []))
==> 1 + (1 + (1 + length []))
==> 1 + (1 + (1 + 0))
==> 3
```

Listide näited

- Korrutis

```
product []      = 1
product (x:xs) = x * product xs
```

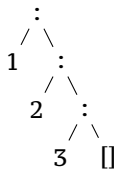
- Listi ümberpööramine

```
reverse []      = []
reverse (x:xs) = reverse xs ++ [x]
```

- Järjest asetsevate võrdsete elementide loendamine

```
countEq (x:y:xs)
  | x==y      = 1 + countEq (y:xs)
  | otherwise  = countEq (y:xs)
countEq _     = 0
```

Tähelepanekud

- **Elemendi lisamine listi algusse väga kiire!**
  - kiire == konstante aeg ja mälu
  - Põhjendus: argumente ei ole vaja kopeerida.
- **Viimase elemendi selekteerimine aeglane!**
  - aeglane == lineaarselt listi pikkusega
- **Järjendi lõppu lisamine aeglane!**
  - aeglane == aeg ja mälu lineaarne listi pikkusega (tuleb kopeerida)
  - Laiks väärtustamine päästab mõnel juhul!
- $\implies$ Listid Haskellis on kasutatavad iteraatoritena

Loe lisaks: RWH, lk 10..12, 23..26; LYaH, peatükk 2 lõpp

Anonüümsed funktsioonid e. lambdad

- Defineerides funktsiooni

```
█ f x y z = ...
```

teisendab kompilaator koodi selliseks

```
█ f = \ x y z -> ...
```

- Langjoon tähistab lambda arvutuses kasutatavat λ -sümbolit.
- Sellist süntaksit saab ka ise kasutada.
  - Näiteks, funktsiooni argumendina:

```
█ map (\ x -> x+1) [1,2,3,4]
```

Laisk väärtustamine

programm: rida deklaratsioone. Näiteks:

```
double x = x + x  
main = double (1+1)
```

redex: redutseeritav avaldis – programmis olev avaldis, mida saab lihtsustada. Näiteks: 1+1

kontekst: kõik definitsioonid, mis kehtivad redex-i asukohas.

Näited ülevaloleva programmi kohta:

- 1+1 puhul on kontekstis kogu programm, kuid neid definitsioone ei lähe vaja.
- järgmisel sammul, kui redexiks $x + x$ on selle näite puhul kontekstis ka $x = 2$
- `double (1+1)` puhul on kontekstis kogu programm, kuid vaja läheb vaid `double` definitsiooni.

Laisk väärtustamine

Lihtsustada saab

- 1 sisseehitatud operaatoreid, aga ainult siis, kui argumendid on juba normaalkujul.

- $1 + x$ ei saa lihtsustada
- $1 + 1$ lihtsustub avaldiseks 2

- 2 nimesid, mis on kontekstis defineeritud

- x lihtsustub väärtuseks $y+1$, kui kontekstis on $x = y+1$

- 3 argumendi rakendamist lambda-avaldisele

- $(\lambda x \rightarrow x+x) \ 5$ lihtsustub avaldiseks $5+5$

- 4 funktsioonirakendust

$f \ e_1 \ \dots \ e_n$ (kus $f \ x_1 \ \dots \ x_n = b$)

$\Downarrow$

$b[x_1 \rightarrow e_1][x_2 \rightarrow e_2] \ \dots \ [x_n \rightarrow e_n]$

Näiteks: `double (1+1)` lihtsustub avaldiseks $(1+1)+(1+1)$

- Avaldis on *normaalkujul*, kui teda ei saa enam lihtsustada!